

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Liepājā

2017.gada 19.decembrī

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas
tiesneses A.KLAIŠE, B.ĶEIRE un L.VĒBERE

izskatīja rakstveida procesā SIA "Kredituzraudzības birojs" un /pers. D/ apelācijas sūdzības par Talsu rajona tiesas 2017.gada 19.septembra spriedumu SIA "Kredituzraudzības birojs" maza apmēra prasībā pret /pers. D/ par zemes nomas maksas piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1.] SIA "Kredituzraudzības birojs" (turpmāk – prasītāja) cēlusi maza apmēra prasību pret /pers. D/ (turpmāk – atbildētāja), lūdzot piedzīt zemes nomas maksu 213,32 EUR un pievienotās vērtības nodokli 44,80 EUR par laiku no 2008.gada 1.janvāra līdz 2008.gada 30.septembrim un parāda ārpustiesas atgūšanas izdevumus 7 EUR.

Prasība pamatota uz likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta pirmās daļas 3.punktu, 54.panta pirmo un otro daļu, likuma "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta 2.¹ daļu.

[2.] Ar Talsu rajona tiesas 2017.gada 19.septembra spriedumu prasība apmierināta daļēji. No atbildētājas par labu prasītājai piedzīts zemes nomas maksas parāds 213,32 EUR un parāda ārpustiesas atgūšanas izdevumi 7 EUR. Prasība daļā par pievienotās vērtības nodokļa 44,80 EUR piedziņu noraidīta. No atbildētājas par labu valstij piedzīta valsts nodeva 71,14 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,26 EUR.

[2.1.] Tiesa konstatējusi, ka lietā nav strīda par to, ka uz zemes gabala Rīgā, Dzelzavas ielā atrodas dzīvojamā ēka /adrese/, kuras uzturēšanai un apsaimniekošanai ir funkcionāli piesaistīta zemes platība 4725 m², kas reģistrēts SIA "APZIŅA" īpašumā. /pers. D/ pieder dzīvokļa īpašums /adrese/.

Saskaņā ar likuma "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta pirmo daļu, likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 50.panta pirmās daļas 3.punktu un 54.panta pirmo daļu starp pusēm pastāv piespiedu nomas tiesiskās attiecības, jo būve ir pastāvīgs īpašuma objekts, kas nepieder zemes īpašniekam un šāda piespiedu noma radās, nostiprinot zemes īpašumu uz SIA "APZIŅA" vārda. Starp pusēm nomas līgums nav noslēgts.

Atbilstoši likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta pirmās daļas 3.punktam un "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta pirmās daļas 2.punktam, dzīvokļa īpašniekam ir tiesība lietot zemi zem ēkām un arī pienākums samaksāt zemes īpašniekam par zemes lietojumu ir noteikts ar likumu.

Tiesa atzinusi, ka prasītājs par laiku no 2008.gada 1.janvāra līdz 2008.gada 30.septembrim pamatoti aprēķinājis zemes nomas maksu 5% apmērā no zemes kadastrālās vērtības gadā, kā to paredzēja likuma "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta otrā daļa.

[2.2.] Attiecībā par pievienotās vērtības nodokli (turpmāk- PVN) 21% 44,80 EUR piedziņu, tiesa atsaukusies uz likuma "Par pievienotās vērtības nodokli" (spēkā no 1995.gada 1.maija līdz 2013.gada 1.janvārim) 2.panta 19.daļu, ka ar pievienotās vērtības nodokli apliekami nomas darījumi, un ar nodokli apliekamā vērtība ir visi nomas līgumā noteiktie maksājumi.

Tiesas ieskatā likums „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās” ir speciālais likums, kurā reglamentēta nomas maksas noteikšana, pastāvot zemes piespiedu nomas attiecībām, pie nosacījuma, ja puses par to nevienojas. Šajā likumā ir noteikts maksimālais nomas maksas apmērs, bet nav noteikts pienākums nomniekam piespiedu nomas attiecībās maksāt pievienotās vērtības nodokli, kas jāmaksā iznomātājam.

Tiesa ņēmusi vērā judikatūru un Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2015.gada 28.decembra spriedumā SKC-110/2015 atzīto, "Ja likumdevējs būtu vēlējis paredzēt, ka zemes īpašniekam jākompensē PVN, tas būtu noteikts speciālajās tiesību normās, līdzīgi kā tas zināmu laiku bija attiecībā uz nekustamā īpašuma nodokļa kompensēšanu. Tādējādi likuma „Par pievienotās vērtības nodokli” 2.panta septītajā daļā noteiktais, ka pakalpojuma vērtībā iekļaujamas visas izmaksas, kā arī visi nodokļi un citi obligātie maksājumi, kas saistīti ar šā pakalpojuma sniegšanu, izņemot pievienotās vērtības nodokli, Civillietu departamenta ieskatā, neizmaina privatizēto dzīvokļu īpašnieku ar likumu noteikto tiesisko aizsardzību maksāt nomas maksu, kuras procentuālais apmērs no zemes kadastrālās vērtības arī faktiski kompensē PVN zemes īpašniekam, jo likumdevējs nav sniedzis citu regulējumu par PVN starp zemes īpašnieku un privatizēto dzīvokļu īpašniekiem uz likuma pamata izveidojušās zemes piespiedu nomas attiecībās."

Tiesa norādījusi, ka tiesu informācijas sistēmā redzams, ka Augstākās tiesas rīcības sēdē 2017.gada 23.maijā pieņemts lēmums par minētās lietas izskatīšanu kasācijas kārtībā paplašinātā sastāvā, tomēr pievienojusies atziņai, ka likumā noteiktais nomas procentuālais apmērs arī kompensē zemes īpašniekam PVN.

Tiesa atzinusi, ka nepamatota ir prasība piedzīt PVN, jo prasītājs nav ņēmis vērā likumā noteikto nomas maksas apmēra ierobežojumu.

[2.3.] Izvērtējot pušu strīdu par noilgumu konkrētajā lietā, tiesa atsaukusies uz atziņām Augstākās tiesas 2016.gada 4.marta spriedumā SKC-40/2016, un atzinusi, ka arī konkrētajā lietā pastāv zemes piespiedu nomas tiesiskās attiecības un atbilstoši judikatūrai, tās nav atzīstamas par komercdarījumu Komerclikuma 388.panta izpratnē, tādēļ pušu tiesiskās attiecības regulē vispārējās tiesību normas, tas ir, Civillikuma 1895.pantā noteiktais 10 gadu noilguma termiņš, kas nav pārkāpts.

[2.4.] Tiesa konstatējusi, ka strīdus periodā zemes īpašnieks 149999/187490 domājamām daļām ir Juridiskais birojs "SPECIALIS". 2010.gada 24.maijā AS "JURIDISKAIS BIROJS "SPECIALIS"" mainīja nosaukumu uz AS "Pilsētas zemes dienests". Saskaņā ar 2016.gada 10.jūnija Mantiskā ieguldījuma aktu AS "Pilsētas zemes dienests" nodeva maksātnespējīgam SIA "Kredituzraudzības birojam" nesamaksātās zemes nomas maksas prasījuma tiesības, kas izriet no zemes nomas tiesiskajām attiecībām par strīdus periodu no 2008.gada 1.janvāra līdz 2015.gada 31.decembrim attiecībā uz nekustamo īpašumu /adrese/. Prasību iesniedza SIA "Kredituzraudzības birojs" administrators Edgars Ziediņš.

Novērtējot cesijas līguma atbilstību Civillikuma 1793.-1810.panta prasībām, tiesa atzinusi atbildētājas argumentus, ka prasītājam nav prasījuma tiesības par nepamatotiem, jo ar cesijas līgumu nodotas prasījumu tiesības, kas izriet no zemes nomas tiesiskajām attiecībām (pēc likuma), nevis līgumiskās attiecības, kā to norāda atbildētāja.

[2.5.] Parāda atgūšanas pakalpojumu sniedzēju reģistrā redzams, ka SIA "Vienotais norēķinu centrs" ir izsniegta licence PA-2016-002 (no 2016.gada 1.decembra līdz 2019.gada 30.novembrim).

Tiesa atzinusi, ka prasītājas aprēķinātie izdevumi par parāda atgūšanu ārpusstiesas kārtībā 7 EUR ir atbilstoši Parādu ārpusstiesas atgūšanas likuma prasībām un atbilst Ministru kabineta 2013.gada 29.janvāra noteikumu Nr.61 „Noteikumi par parāda atgūšanas izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumiem, kuri nav atļaidzīnāmi” 2.punktam. Izdevumi piedzēnami no atbildētājas.

[3.] Par spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi prasītāja, pārsūdzot to noraidītajā daļā par PVN 44,80 EUR piedziņu, turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[3.1.] Tiesa nav piemērojusi likuma "Par nodokļiem un nodevām" 5.panta pirmo daļu, "Par pievienotās vērtības nodokli" 2.panta deviņpadsmito daļu un Pievienotās vērtības nodokļa likuma 34.panta septīto daļu, un tiesību normu interpretācijā nav ņēmusi vērā jaunāko judikatūru, kas novedis pie nelikumīga sprieduma. Tā vietā tiesa atsaukusies uz Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 28.decembra spriedumu SKC-110/2015, kura likumību nav atteikusies pārbaudīt pati Augstākā tiesa, civillietā Nr.28261709 pie identiskiem apstākļiem 2017.gada 25.maijā ierosinot kasācijas tiesvedību, un lieta kasācijas kārtībā tiks skatīta paplašinātā sastāvā, kas prasītājas ieskatā pirmšķietami liecina par minētā sprieduma prettiesīgumu.

[3.2.] Pretēji tiesas secinājumiem tieši zemes nomas maksa 213,32 EUR, nevis tās daļa 176,30 EUR, ir nodokļa bāze, kas apliekama ar PVN.

Piespiedu zemes noma par atļaidzību ir pakalpojuma sniegšana, kas Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē ir ar PVN apliekams darījums, kā atzīts arī Augstākās tiesas spriedumos SKC-5/2016 un SKC-535/2007. Savukārt saskaņā ar likuma "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta 2¹.daļā noteikto zemes nomas maksa nosakāma 5% gadā no zemes kadastrālās vērtības. Zemes nomas maksā nav iekļauts PVN, jo tas ir pretrunā likuma tekstam, garam, skaidrojumam un jēgai, tā kā ar nodokli apliek pakalpojumu nevis samaksu par to.

Arī Valsts ieņēmumu dienesta 2014.gada 1.augusta uzzinā Nr.8.11-20/63149 1 norādīts, ja zemes īpašnieks ir reģistrēts PVN maksātājs, zemes nomas maksai papildus tiek piemērots PVN atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai likmei 21%.

Lietā nav pierādījumi, ka uz atbildētāju būtu attiecināmi Pievienotās vērtības likuma 50.pantā (vai likuma Par pievienotās vērtības nodokļa 7.pants) nosacījumi par izņēmuma subjektiem, kuriem ir tiesības PVN nemaksāt.

[3.3.] Prasītāja pievienojas Vidzemes apgabaltiesas viedoklim 2017.gada 11.aprīļa spriedumā lietā Nr.C30621916, kur tiesa secinājusi, ka neapliekot nomas maksu ar PVN, piespiedu nomas gadījumā tiek pārkāpts likums "Par pievienotās vērtības nodokli", kā arī personas, kuras par nomas maksu vienojas labprātīgi, tiek nostādītas nevienlīdzīgā stāvoklī, jo viņu nomas maksājumi tiks aplikti ar PVN.

[4.] Par spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi arī atbildētāja /pers. D/, pārsūdzot spriedumu piedziņas summas apmērā.

[4.1.] Atbildētājas ieskatā zemes tiesiskās attiecības starp pusēm ir regulējamas ar Komerclikumu, savukārt prasījumiem, kuri izriet no šīm attiecībām, piemērojams Komerclikuma 406.pantā noteiktais 3 gadu noilguma termiņš.

Norāda, ka zemes īpašniece AS "Pilsētas zemes dienests" zemi ir iegādājusies komercdarījuma rezultātā nevis uz likuma pamata, tāpēc piespiedu nomas attiecības var attiecināt tikai uz atbildētāju. Savukārt zemes īpašniecei, noslēdzot pirkuma līgumu, bija zināms, ka uz zemes atrodas daudzdzīvokļu ēka, kas pieder dzīvokļu īpašniekiem, tādējādi īpašuma tiesības būs ierobežotas ar likumu.

No prasītājas puses nav veikti pasākumi, lai šāds strīds nekad nerastos vai lai neregulētu strīdu ar atbildētāju. Pirms prasības ceļšanas tiesā prasītāja un zemes īpašniece nav izvirzījuši pretenzijas vai informējusi atbildētāju par iespējamo nomas maksas nesapņemšanu vai parādu.

Savukārt atbildētāja apmaksājot apsaimniekotāja rēķinus palāvās, ka tiek veikti arī zemes gabala nomas maksājumi, jo ne apsaimniekotājs, ne zemes īpašniece netika izrakstījuši atsevišķus rēķinus par nomas maksu. Līdz ar to, ja arī zemes nomas tiesiskā attiecības būtu pastāvējušas, tad īpašnieka rīcība, 2017.gada februārī pirmo reizi prasot it kā kopš 2008.gada 1.janvāra līdz 2008.gada 30.septembrim pastāvošu zemes nomas maksas parādu, ir pretēja Civillikuma 1.pantā noteiktajam labas ticības principam. Prasījumiem par laiku no 2008.gada 1.janvāra līdz 2010.gada 31.decembrim ir iestājies noilgums.

[4.2.] Attiecībā uz cesijas līgumu, atbildētāja atsaukusies uz Civillikuma 1402. un 1798.pantu, ka cedēt prasību, kas izriet no likuma pamata nevar, kamēr tā nebūs nokārtota ar līgumu, jo cedēt var tikai prasījumu, kas izriet no tiesiska darījuma vai neatļautas darbības. Tādējādi tiesa nepamatoti konstatējusi, ka nepastāv šķēršļi nomas maksas parāda prasījuma cedēšanai.

Atbildētāja uzskata, ka cesijas akts noslēgts ar pārkāpumiem, jo šādi prasītāja radījusi sev iespēju izvairīties no valsts nodevas samaksas nodarot arī finansiālu kaitējumu valstij. Līdz ar to prasītājam nav prasījuma tiesības.

[4.3.] Tiesa nav ņēmusi vērā atbildētājas iebildumus, ka aprēķinot zemes nomas parādu par 2008.gadu, jāievēro Privatizācijas likuma pārejas noteikumu 40.punktu. Tā kā ar 2008.gadu krasi pieaug nekustamo īpašumu kadastrālās vērtības, normatīvajos aktos tika izdarīti grozījumi, nosakot, ka maksājumu pieaugums nedrīkst pārsniegt 25% no iepriekšējā gadā aprēķinātā.

[5.] Atbildētāja par prasītājas apelācijas sūdzību iesniegusi paskaidrojumus. Norāda, ka nomas maksas apmēru ierobežo likums un likumā nekādi papildus maksājumi nav paredzēti, līdzīgas atziņas izteiktas Augstākās tiesas spriedumā SKC-110/2015.

[6.] 2017.gada 30.novembrī Kurzemes apgabaltiesā saņemts AS "Pilsētas zemes dienests" prokūrista pieteikums par puses procesuālo tiesību pārņemšanu. Pamatojoties uz 2017.gada 23.novembra cesijas aktu, lūgts aizstāt prasītāju SIA "Kredituzraudzības birojs" ar AS "Pilsētas zemes dienests".

Ar Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 19.decembra lēmumu prasītāja SIA "Kredituzraudzības birojs" aizstāta ar tās procesuālo tiesību pārņēmēju AS "Pilsētas zemes dienests".

Motīvu daļa

[7.] **Civillietu tiesu kolēģija**, izvērtējusi apelācijas sūdzību argumentus un lietā iesniegtos pierādījumus, atzīst, ka prasītājas apelācijas sūdzība ir pamatota un prasība ir apmierināma. Savukārt atbildētājas apelācijas sūdzība atzīstama par nepamatotu.

[7.1.] Lietā nav strīda, ka uz zemes gabala Rīgā, Dzelzavas ielā, kadastra Nr./numurs A/, atrodas dzīvojamā ēka /adrese/, kuras uzturēšanai un apsaimniekošanai funkcionāli piesaistīta zemes platība 4725 m² (lietas 31.lapa).

1999.gada 15.janvārī minētais zemes gabals reģistrēts SIA "APZINA" īpašumā (lietas 28.lapa).

/pers. D/ (iepriekš /pers. D/) reģistrētas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu dzīvokli /adrese/, kadastra numurs /numurs B/ (lietas 21.lapa).

No zemesgrāmatu izdrukām tiesas kolēģija konstatē, ka laikā no 2008.gada 1.janvāra līdz 2008.gada 30.septembrim (parāda aprēķina periodā) zemes īpašnieks 149999/187490 domājāmām daļām ir Juridiskais birojs "SPECIALIS", kam 2010.gada 24.maijā mainīts nosaukums uz AS "Pilsētas zemes dienests" (lietas 28.-29.lapa).

Saskaņā ar 2016.gada 10.jūnija Mantiskā ieguldījuma aktu, AS "Pilsētas zemes dienests" nodeva maksātnespējīgam SIA "Kredituzraudzības birojs" prasījuma tiesības, kas izriet no zemes nomas tiesiskajām attiecībām par laiku no 2008.gada 1.janvāra līdz 2015.gada 31.decembrim attiecībā uz nekustamo īpašumu /adrese/. Prasību tiesā iesniedza maksātnespējīgās SIA "Kredituzraudzības birojs" administrators Edgars Ziediņš.

2017.gada 23.novembrī SIA "Kredituzraudzības birojs" atgriezusi (cedējusi) AS "Pilsētas zemes dienests" prasījumu pret atbildētāju, kas izriet no zemes nomas samaksas parāda aprēķina periodā. 2017.gada 19.decembrī prasītāja aizstāta ar tās procesuālo tiesību pāņēmēju AS "Pilsētas zemes dienests".

[7.2.] No lietas materiāliem izriet, ka starp pusēm pastāv piespiedu nomas tiesiskās attiecības.

Strīds ir par to, vai prasītājam bija prasījuma tiesības prasības ceļā un par prasījuma noilgumu atbilstoši Komerclikuma 406.pantam.

Tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu atbildētājas argumentu, ka prasība tiesā celta, nepastāvot civiltiesiskam strīdam, jo prasītāja pirms prasības ceļāšanas nav vērsusies pie atbildētājas. Tiesas kolēģija norāda, ka konkrētajā strīdā likums neparedz obligātu strīda ārpusstiesas risināšanas kārtību. Līdz ar to tiesas kolēģija atzīst, ka strīds par prasības priekšmetu pastāv, tādējādi atbildētājas norāde uz Civillikuma 1.pantā ietvertā labas ticības principa neievērošanu no prasītājas puses, ir nepamatota.

Apelatores argumentu, ka pušu starpā nepastāv piespiedu zemes nomas tiesiskās attiecības, jo prasītāja īpašumu iegādājusies komercdarījuma rezultātā, līdz ar ko iestājies noilgums saskaņā ar Komerclikuma 406.pantu, tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu. Papildus pirmās instances tiesas argumentācijai uz šo atbildētājas iebildumu, tiesas kolēģija atsaucas uz judikatūrā nostiprināto atziņu, ka likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" 14.panta pirmās daļas 1.-4.punktā minētajos gadījumos, kad ēkas (būves) īpašnieks lieto citai personai piederošā zemesgabala daļu, pamatojoties uz likumu, šīs attiecības pastāv neatkarīgi no ēkas (būves) īpašnieka un zemesgabala īpašnieka gribas, respektīvi, tām ir piespiedu raksturs.

Tas apstākļi, ka prasītāja zemi ieguvusi īpašumā darījuma ceļā nevis uz likuma pamata, negroza šo attiecību būtību un neietekmē pušu attiecību juridisko kvalifikāciju, jo, mainoties patstāvīga īpašuma objekta īpašniekiem, sākotnēji nodibinātās nomas attiecības, kuras pēc būtības ir likumiskas, paliek tiesiski negrozītas, citiem vārdiem, zemes īpašuma aprobežojums, kas, turklāt, noteikts tieši ēkas īpašnieka interešu aizsardzības nolūkā, nebeidz pastāvēt (sk. *Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2010.gada 29.septembra spriedumu lietā SKC-182, kurā izdarītas atsaucenes uz Senāta Civillietu Departamenta 2000.gada 31.maija spriedumu lietā SKC-241 un 2000.gada 11.oktobra spriedumu lietā SKC-452*).

Latvijas Republikas Augstākās Tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 4.marta spriedumā lietā SKC-0040/2016 norādīts, ka [...] komercdarījuma noslēgšanai piemērojami Civillikuma noteikumi par tiesiskajiem darījumiem. Nozīmīgākie no tiem ir noteikumi par gribas izteikumu (Civillikuma 1427.pants un turpmākie panti), kā arī normas par līdzēju vienošanos (Civillikuma 1533.pants un turpmākie panti). Tādējādi komercdarījumā, tāpat kā jebkurā citā tiesiskā darījumā, saskaņā ar Civillikuma 1427.pantu ir nepieciešams brīvi pausts personas gribas izteikums. Konkrētajā gadījumā starp pusēm pastāv zemes piespiedu nomas tiesiskās attiecības. Tas nozīmē, ka nomas attiecībām ir piespiedu raksturs, jo tās pastāv neatkarīgi no zemes īpašnieka gribas, proti, zemes īpašnieka tiesības brīvi rīkoties ar savu īpašumu ierobežo speciālās tiesību normas (likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās” 12.panta pirmās daļas 2.punkta piezīmē ietvertais noteikums „ēkas īpašniekam ir garantētas zemes nomas tiesības”) situācijās, ja uz tā zemes īpašuma atrodas citai personai piederošs ēku īpašums. Tādējādi uz likuma pamata pastāvošas nomas tiesiskās attiecības nevar kvalificēt kā komercdarījumu. Faktiski šādā situācijā

atbildība nomas maksas veidā pēc juridiskās dabas pielīdzināma maksājumam par zemes īpašuma tiesību aprobežojumu.

Augstākās tiesas Civillietu Departamenta 2016.gada 3.novembra spriedumā lietā SKC-255/2016 atzīts, ka “[...] piespiedu nomas attiecības nav risināmas tipisku saistību tiesību ietvarā. [...] piespiedu nomas attiecībās nenotiek īpašnieka zemes nodošana nomniekam brīvprātīgas vienošanās ceļā, bet zeme jau vēsturisku notikumu rezultātā atrodas citas personas lietojumā. Ievērojot minēto, apšaubāma ir nomas līguma slēgšanas nepieciešamība. Vēl jo vairāk, ja raugās uz nomu kā līguma veidu, tad piespiest noslēgt līgumu ir absurds (sk. *sal.K.Torgāns. Līgumu un deliktutiesību problēmas. - Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 72.lpp.*)”

Līdz ar to pretēji tam kā norādīts apelācijas sūdzībā, zemes piespiedu nomas tiesiskajām attiecībām izskatāmajā lietā nav konstatējamas komercdarījuma pazīmes un atbildētājas iebildumi, ka ir iestājies Komerclikuma 406.pantā paredzētais noilgums, ir nepamatots.

[7.3.] Pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka pušu starpā pastāv piespiedu (likumiskās) zemes nomas tiesiskās attiecības un ka prasītāja pamatoti aprēķinājusi zemes nomas maksu piecu procentu apmērā no zemes kadastrālās vērtības gadā par laiku no 2008.gada 1.janvāra līdz 2008.gada 30.septembrim, nepārsniedzot likumā noteikto maksimālo procentu apmēru.

Turpretī prasījumu par nomas maksai 213,32 EUR aprēķinātā PVN (21% apmērā) 44,80 EUR piedziņu tiesa nepamatoti noraidījusi.

Tiesas kolēģija par pamatotu atzīst prasītājas apelācijas sūdzībā norādīto argumentu, ka apmierināma prasība daļā par pievienotās vērtības nodokļa piedziņu.

Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 3.novembra spriedumā lietā SKC-255/2016 secināts, ka, ja abas puses nespēj vienoties, pēc ieinteresētās personas prasības pieteikuma, pušu piespiedu nomas tiesisko attiecību ietvaru nosaka tiesa, nosakot zemes nomas līguma būtiskās sastāvdaļas (sk. *sal. Civillietu departamenta 2007.gada 7.novembra spriedumu lietā Nr.SK-712 un 2009.gada 25.februāra spriedumu lietā Nr.SK-71*). Citiem vārdiem, tiesa nosaka tikai nomas maksu (ievērojot likumā noteiktos nomas maksas ierobežojumus) un nomas plāfbū (ievērojot vispārējos dzīvojamajai mājai funkcionāli nepieciešamo zemes gabala noteikšanas parametrus), neuzliekot pusēm pienākumu noslēgt rakstveida līgumu, jo tiesas spriedums, ar kuru konstatētas piespiedu nomas attiecības, aizstāj jebkāda cita akta taisīšanu.

Saskaņā ar likuma „Par pievienotās vērtības nodokli” 2.panta otrajā daļā (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2012.gada 31.decembrim) un Pievienotās vērtības nodokļa likuma 5.panta pirmajā daļā (redakcijā, kas ir spēkā no 2013.gada 1.janvāra) noteiktajam, pakalpojumu sniegšana par atbildību ir ar pievienotās vērtības nodokli apliekams darījums. Savukārt no likuma „Par pievienotās vērtības nodokli” 1. panta 3. punktā un Pievienotās vērtības nodokļa likuma 1.panta 14.punktā noteiktā izriet, ka piespiedu zemes noma ir pakalpojumu sniegšana. Līdz ar to, piespiedu zemes noma par atbildību ir pakalpojuma sniegšana, kas Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē ir ar pievienotās vērtības nodokli apliekams darījums.

No likuma “Par pievienotās vērtības nodokli” 2.panta septītajā daļā un Pievienotās vērtības nodokļa likuma 35.panta trešajā daļā noteiktā izriet, ka pakalpojuma vērtībā ietilpst visas izmaksas, kā arī visi saskaņā ar normatīvajiem aktiem par šā pakalpojuma sniegšanu maksājami nodokļi, nodevas un citi obligātie maksājumi, izņemot pievienotās vērtības nodokli. Atbilstoši Pievienotās vērtības nodokļa 34.panta septītajai daļai (likuma “Par pievienotās vērtības nodokli” 2.panta 19.daļai) zemes nomas maksa ir ar pievienotās vērtības nodokli apliekams darījums.

Arī 2007.gada 29.augusta spriedumā lietā SKC-535/2007 Augstākās tiesas Senāts atzinis, ka tiesa pamatoti, piedzenot zemes nomas maksu, piedzinusi arī pievienotās vērtības nodokļa summu, kas saņēmējai iemaksājama valsts budžetā.

Kā izriet no iepriekš minētā, zemes nomas maksa ir ar pievienotās vērtības nodokli apliekams darījums, saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 131.panta pirmo daļu reģistrēts nodokļa maksātājs izraksta nodokļa rēķinu par veikto darījumu ne vēlāk kā piecpadsmitajā dienā no darījuma brīža vai avansa maksājuma saņemšanas brīža, ja šajā pantā nav noteikts citādi. Ņemot vērā, ka pušu starpā ir konstatējams strīds, darījums būs uzskatāms par noslēgtu brīdī, kad tiesas nolēmums stāsies spēkā. Tādējādi zemes īpašniekam ir pienākums izrakstīt nodokļa rēķinu 15 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas un veikt PVN samaksu valsts budžetā.

Lietā konstatēts, ka pušu starpā vienošanās par zemes nomas attiecībām nav notikusi, tādēļ celta prasība tiesā.

Pirmās instances tiesa pareizi novērtējusi, ka no atbildētājas piedzenami arī parāda ārpustiesas atgūšanas izdevumi 7 EUR.

Pie šādiem apstākļiem prasība pilnībā apmierināma un no atbildētājas par labu prasītājai piedzenama zemes nomas maksa 213,32 EUR par laiku no 2008.gada 1.janvāra līdz 2008.gada 30.septembrim un aprēķinātais PVN (21% apmērā) 44,80 EUR, kas kopā ir 258,12 EUR, un parāda ārpustiesas atgūšanas izdevumi 7 EUR.

[7.4.] Prasītāja iesniedzot apelācijas sūdzību samaksājusi valsts nodevu 71,14 EUR (lietas 164.lapa).

Saskaņā ar Civiltiesprocesa likuma 41.panta pirmo daļu no atbildētājas par labu prasītājai piedzenama nomaksātā valsts nodeva 71,14 EUR un izdevumi par tiesas pavēstu piegādāšanu 4,70 EUR.

Saskaņā ar Civiltiesprocesa likuma 42.panta pirmo daļu no atbildētājas par labu valstij piedzenama pie prasības celšanas nesamaksātā valsts nodeva 71,14 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,26 EUR.

Rezolutīvā daļā

[8.] Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civiltiesprocesa likuma 1., 8., 97., 193., 430., 432., 204.¹, 440.¹² pantu, tiesas kolēģija

no s p r i e d a :

Prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu AS "Pilsētas zemes dienests", reģistrācijas Nr. 40003541185, zemes nomas maksas parādu 258,12 EUR, (divi simti piecdesmit astoņi *euro* un 12 centi), parāda ārpustiesas atgūšanas izdevumus 7 (septiņi *euro*) EUR un samaksāto valsts nodevu 71,14 EUR (septiņdesmit viens *euro* un 14 centi).

Piedzīt no /pers. D/ par labu valstij valsts nodevu 71,14 EUR (septiņdesmit viens *euro* un 14 centi), kas jāsamaksā Valsts kasē, NMR90000050138, kontā Nr.LV55TREL1060190911200 BIC kods TREL22.

Piedzīt no /pers. D/ par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,26 EUR (trīs *euro* un 26 centi), nosakot, ka summa iemaksājama Tiesu administrācijai, reģistrācijas Nr.90001672316, BIC kods TREL22, kontā Nr.LV51TREL2190458019000.

Noteikt /pers. D/ desmit dienu termiņu sprieduma labprātīgai izpildei no sprieduma spēkā stāšanās diena.

Spriedums nav pārsūdzams.

Priekšsēdētāja

A.KLAIŠE

Tiesnese

B.ĶEIRE

Tiesnese

L.VĒBERE